



ROTTERDAMSCHER COURANT.

De Abonnementsprijs is / 24 's jaars of / 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.

Verkoop: Boekhandel, Nijk 10, No 77.

Gebourde, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels... / 1.— Iedere regel meer... 0.20

DE GENEESKUNDIGE STAATSREGELING.

Moet de Staat zich bemoeien met de geneeskunde? Moet de overheid zich inlaten met de opleiding van hen die de maatschappij, hunne medeburgers, willen dienen ingeval van ziekten en kwalen des lichaams?

Die redenering, waarin waar en valsch aardig dooreen wordt gemengd, heeft haar natuurlijke oorzaak. De Staatszorg had zich schier overal toe uitgestrekt: onder den schijn en met de bedoeling van te beschermen, liet de Staat den burger weleer in niets zijn gang gaan.

In ons Land en in onzen tijd, kan de Staat zich niet geheel onttrekken aan de zorg voor de gezondheid der burgers: menige wettelijke bepaling getuigt van dit bewustzijn, bewijst dat men de noodzakelijkheid der Staatszorg ten deze erkent; om iets te noemen: de verplichting tot vaccinatie voor de leerlingen der openbare school door de wet opgelegd.

BUITENLAND.

LONDEN 12 augustus. — HIL. KK. HH. de Hertog en Hertogin van Brabant en de Graaf van Vlaanderen zijn gisteren te Woolwich aangekomen, waar zij door den Belzischen gezant en den heer Maurice Delfosse werden begroet. De hooge gasten begaven zich onmiddellijk naar Londen, waar zij hun intrek namen in Clarendon Hotel.

— In een brief van den bijzonderen correspondent van The Times wordt, in strijd met al de langs andere wegen ontvangen berichten, de gisting welke in Sicilië ten voordeele van Garibaldi heerscht als zeer levendig afgeschilderd. Op verschillende plaatsen, zegt die correspondent, is de proclamatie des Konings door het volk van de muren afgeheurd.

FRANKRIJK.

De vroeger Garibaldiaansche dagbladen, thans Ratazzische organen geworden, herhalen onder allerlei vormen dat de bevolking van geheel Italië protesteert tegen de poging van Garibaldi, dat diens vrijwilligers zich terugtrekken en dat er inderdaad niets te vreezen is voor de openbare rust. De publieke opinie laat zich echter volstrekt niet verschalken door soortgelijke verklaringen, en zij onderstelt niet zonder reden dat de beweging werkelijk van oneindig meer gewigt is.

— Men verzekert dat minister Ratazzi aan alle diplomatische agenten van Italië eene nota heeft afgezonden, waarin hij verklaart dat het Gouvernement den eerbied voor de wetten wel zal waten te handhaven, doch dat de voortdurende bezetting van Rome door de Fransen zeer belangrijke moeilijkheden oplevert. Met betrekking tot dit gerucht zegt het dagblad La France, dat de heer Ratazzi te goed bekend is met de bedoelingen van het Fransche Gouvernement „om eene verklaring te kunnen afgeven, welke te gelijker tijd eene aanmoediging van Garibaldi en eene beschuldiging tegen de Regering des Keizers zou inhouden.”

wordt te gemoet gezien, maar de vrees begint veld te winnen dat de Moniteur bij voortdoring het stilzweigen maar zal blijven in acht nemen.

— De heer Jules Noriac heeft in La Patrie geantwoord op den zeer boozen brief door Louis Veuillot in den Figaro geplaatst om het gerucht te wederleggen dat hij met eene aanzienlijke dame in het huwelijk zou treden; een gerucht, dat — volgens den clericalen publicist — „door de eenen uit boosaardigheid, door de anderen uit domheid, is herhaald.”

— De eerste burgerlijke ksmar heeft heden, onder het voorzitterschap van den heer Massé, uitspraak gegeven in de zaak der heeren Binet en Crochard tegen den heer Mirès. De eischers zijn gezamenlijk liquidatoren van de havens van Marseille, en verlangden van den heer Mirès, zoowel als van degenen die met de liquidatie der Algemeene Spoorwegenkas belast zijn, en van de ondernemers der havens van Marseille, eene uitkeering van 50 francs per actie, bij wijze van terugloop, zich voor dezen eisch daarop beroepende dat de in het Journal des Chemins de Fer ten jare 1856 opgenomen advertentie het publiek in dwaling gebragt heeft, door het te doen gelooven dat het kapitaal der maatschappij voor de havens van Marseille 25 miljoen bedroeg, terwijl het in werkelijkheid slechts 20 miljoen groot was.

— De administrateurs der havens van Marseille hadden den heer Mirès ook een proces aangedaan, om hem verantwoordelijk te stellen voor eene som van 1,200,000 francs, door het beheer der registratie voor te heffen regten op het verkrijgen der terreinen te Marseille gevorderd. Maar het gerechtshof heeft die administrateurs hinnen eisch ontfngd. Nog verschillende andere den heer Mirès betreffende zaken hebben heden gediend, maar de behandeling daarvan is tot latere zittingen uitgesteld.

— Men zegt dat de Keizer den 19 dezer naar het kamp van Châlons zal afreizen. — Morgen en overmorgen rijden van Mulhouse, Troyes, Nancy, Straasburg, Châlons, Havre, Rouan, Nantes, Bordeaux en Lyon, bij gelegenheid van het feest des Keizers, piezertreinen naar Parijs af, zoodat men eene ware overstroming van vreemde bezoekers in de hoofdstad te gemoet ziet.

— Onder onze beurslieden liep heden het tamelijk onwaarschijnlijk gerucht, dat een groot deel der gelden, uit Engeland aan Garibaldi toegezonden, van de Protestantische maatschappij, onder den naam van de Evangelische Alliantie bekend, afkomstig zou zijn, en wel omdat die maatschappij het verlaten van Rome door den Paus door allerlei middelen wil bevorderen. — Den 30 juli is het gepantserd fregat la Normandie, dat de vlag van den vice-admiraal Jurien de la Gravière voert, te Madeira gearriveerd, en heeft nog dienzelfden dag zijnen weg naar Mexico vervolgd. Tot op den genoemden dag toe was de togt aller-voorspoedigst geweest.

— De Opiniene van Turijn vergelijkt de dagbladen van Palermo van 4 tot 6 dezer bij zoo vele spiegels die de vrees, de hoop en de bedoelingen der verschillende partijen terugkaatsen. Een dier bladen berigt ook dat de priester Rotolo, die zich met eene bende bij Garibaldi gevoegd had, hem weder verlaten heeft. — Te Napels zou men zich over de drie kleine kampen te Coricoue, Piana en Ficuzza niet sterk meer bekommeren, indien men geen levendig belang in den goeden naam van Garibaldi bleef stellen, en de hoop voeden dat hij nog in het uiterste oogenblik aan den raad der afgevaardigden Mordini en Cadolini gehoor zal geven.

— De Montenegrijnen wenden vruchteloos de uiterste pogingen aan. Omer-pacha staat nu voor Cetigné, dat het niet langer kan uithouden. Heden nacht bij de gezantschappen van Rusland, Frankrijk en andere Mogendheden ontvangen dépêches van Vorst Nicolaas houden een wanhoopskreet in en vragen bijstand en bescherming. — Het half officieel orgaan de Donauzeitung schildert de tegenwoordige crisis in Italië als van het uiterste belang voor Europa af, en beschuldigt het Turijnsch Kabinet van onoprechtheid of van zwakheid. — TURIJN 12 Augustus. In brieven uit Rome wordt gezegd dat de autoriteiten maatregelen tegen brandstichting nemen, waarmede die stad bedreigd wordt. Men voegt er bij dat de graaf de Montebello den wensch geuit heeft dat Frankrijk alleen de grenzen zal verdedigen. De Pauselijke zouaven zijn in de stad teruggekeerd. De Piemontezzen hebben, toen zij de laatste maal voet op Pauselijk grondgebied zetten, 26 gekwetsten bekomen. De aanvoerder is gesneuveld en zij zijn vervolgens teruggekeerd. De Discussione beheist een telegrafisch berigt, vol-

geven. Zooveel is zeker, schrijft men, dat de pogingen der Garibaldisten tot hertoe eene groote dienst aan de Napelsche en Siciliaansche provincien bewezen hebben, door de Regering de ware openbare meening in Zuid Italië te doen kennen. „Want als een paard zoo scherp met de sporen geprikkeld wordt, — zegt de briefschrijver, mogelijk wel met toespeling op de oude vergelijking tusschen Napels en een kitteloorig paard, — zonder te steigeren, dan is zulks wel het beste bewijs dat het volkmen goed gedresseerd is.”

— De Graaf van Chambord is met talrijk gevolg uit Engeland te Ostende aangekomen. Hij begeeft zich naar Duitschland.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 12 augustus. — Van de reis des Konings, althans van het juiste tijdstip daarvan, is nog niets met zekerheid bekend. Zij zal echter voortgang hebben, maar vermoedelijk van geen langen duur zijn. — Meer en meer geloof men aan eene bestaende oneenigheid tusschen den Minister van finantien en dien van oorlog over het militair vraagstuk, en in parlementaire kringen acht men het zelfs niet onmogelijk dat het in deze Zitting in het geheel niet meer tot de debatten in de volle vergadering over het militair budget komen zal. Want of de zienwijze die in het ministerie van oorlog heerscht behoudt de overhand, en dan komt het reeds vroeger tot een vredebreuk, of men besluit in het Staatsministerie in zoo verre tot het beproeven van eene bemiddeling, dat men tot de wettige regeling van het militair vraagstuk overgaat, en dan wordt voor het bearbeiden der noodige voordragten eene verdrag vereischt, en worden ook de tegenwoordige werkzaamheden der commissie uit de Kamer overtollig, zoodat dit op zich zelf reeds eene verdrag ten gevolge hebben moet.

Intusschen heeft die commissie voor het budget heden hare werkzaamheden op nieuw voortgezet, waarbij veel meer kalme dan den vorigen dag heerschte. Tot de besluiten der commissie behoorde het voorstellen van de verlooping der gelden voor de landweer met 600,000 dalers, en daarentegen het aanbrengen van 200,000 dalers door de landweer te betalen, en 200,000 dalers door de landweer te betalen, en 200,000 dalers door de landweer te betalen.

— De wetgeving van Pruisen en de Pruisisch-Prussisch handelsverdrag toe te treden wordt hier door velen als niet onvoorwaardelijk beschouwd, maar veeleer geacht alleen te betrekken dat Beijeren nog zijn laatste woord niet gesproken heeft, zoodat eene nadere schikking niet onmogelijk zijn zou. Te Parijs vooral houdt men zich, naar hier gezegd wordt, overtuigd dat de ratificatie van het verdrag door al de betrokken partijen nog vóór 1 oktober volgen zal. — Dat het voorstel tot een wapenstilstand in Montenegro van Pruisen is uitgegaan berestigt zich. Het berigt dat het afgeslagen zou zijn was voorbarig, want het definitief antwoord daarop wordt nog te gemoet gezien.

KARLSRUHE 10 augustus. — Ten gevolge van de geboorte der jonge Prinses heeft de Groothertog een besluit uitgevaardigd, waarbij aan alle burgerlijke en militaire personen, die wegens politieke en niet tevens wegens misdrijven van anderen aard veroordeeld zijn, hunne straf wordt kwijtgescholden. De begenadiging is zonder uitzondering en der Badensche Regering ten volle waardig. Daarvoor zijn nu de weinige politieke misdadigers, hoogstens 20 in getal, waartoe ook Hecker, Struwe, Brentano, Blind en Sigel behooren, tot de vrije terugkeering naar Baden gerechtigd.

Per Telegraaf.

LONDEN 13 Augustus. De dagbladen deelen eene dépêche van den heer Seward van 28 mei mede, waarin hij de redenen ontwikkelt om welke Engeland niet zou moeten interveniëren. Graaf Russell heeft daarop den 28 juli geantwoord, en daarbij koel weg verklaard dat Engeland onzijdig zou blijven, hoewel het ook het einde van den burgeroorlog verlangt. De Morning Post is van gevoelen, dat Keizer Napoleon bij de dreigende houding van Garibaldi zijne troepen niet uit Rome kan terugtrekken. Volgens het blad zouden de bestaende gevaren uit den weg geruimd kunnen worden door eene duidelijke verklaring, wanneer de bezetting van Rome door de Fransche troepen zal ophouden.

— Het half officieel orgaan de Donauzeitung schildert de tegenwoordige crisis in Italië als van het uiterste belang voor Europa af, en beschuldigt het Turijnsch Kabinet van onoprechtheid of van zwakheid. — TURIJN 12 Augustus. In brieven uit Rome wordt gezegd dat de autoriteiten maatregelen tegen brandstichting nemen, waarmede die stad bedreigd wordt. Men voegt er bij dat de graaf de Montebello den wensch geuit heeft dat Frankrijk alleen de grenzen zal verdedigen. De Pauselijke zouaven zijn in de stad teruggekeerd. De Piemontezzen hebben, toen zij de laatste maal voet op Pauselijk grondgebied zetten, 26 gekwetsten bekomen. De aanvoerder is gesneuveld en zij zijn vervolgens teruggekeerd. De Discussione beheist een telegrafisch berigt, vol-

gens hetwelk aan Garibaldi den overtocht der Straat van Messina door de kruisers belet zou zijn.

Het officieel dagblad heeft depêches uit Palermo, die zeggen dat de openbare geest op het eiland Sicilië kalm blijft. Op enkele punten hebben wel demonstratiën plaats gehad, maar die van een vreedzaam karakter waren en door de bevolking niet aangemoedigd zijn. Te Palermo aangekomen troepen waren door de inwoners met veel sympathie ontvangen. Na het mislukken der demonstratie in de hoofdstad van het eiland Sicilië werd de Koninklijke marsch in het openbaar gespeeld en met groote geestdrift beantwoord. Dat te Napels eene demonstratie zou hebben plaats gehad wordt tegengesproken. Vele Garibaldisten aldaar zijn zonder het noodige voor hun levensonderhoud gebleven. De Prinsen zouden den 3 dezer naar Konstantinopel en Smyrna afreizen, om in de maand september te Genua terug te keeren. Garibaldi had zijne aanstaande komst te Salerno aangekondigd. De autoriteiten aldaar hebben maatregelen van voorzorg genomen, en de troepen bleven patrouilleren.

Eene circulaire van het bevrijdingsgenootschap te Genua, die tot den oorlog aanspoort, is in beslag genomen.

TURIJN 13 Augustus.

De Kamer van Afgevaardigden heeft de concessie der spoorwegen op het eiland Sardinië en de werken aan de haven van Ancona goedgekeurd, en eene subsidie verleend tot het nemen van proeven met eene uitvinding van Agudio, om op hellingen van spoorwegen de dienst met gewone treinen te kunnen waarmaken.

Uit Palermo is gisteren bericht ontvangen, dat Garibaldi dien morgen uit Caltanissetta aldaar aangekomen, maar des avonds naar Castrogiovanni vertrokken was. Zijne vrijwilligers die zich te Girgenti ophielden, hebben bevel ontvangen om naar Castrogiovanni te komen. Men houdt het er voor, dat het hem nog altoos te doen is om zich naar Messina te begeven. Het Gouvernement heeft nu in overweging genomen om het politiek gezag over geheel Sicilië aan generaal Guglia in handen te geven.

NAPELS 12 Augustus.

Eene demonstratie in de Toledostraat, onder de kreten: Rome of de dood! Leve Garibaldi! is geëindigd zoodra de overheid dit eischte.

De Koninklijke Prinsen zijn te Reggio met groote geestdrift ontvangen.

CATANIA 12 Augustus.

Het stedelijk bestuur, het genootschap der werklieden en vele aanzienlijke ingezetenen hebben eene commissie naar Garibaldi afgevaardigd, ten einde hem te kennen te geven, dat Catania gerouwd wil blijven aan het constitutionele Koningschap, en dat indien de generaal andere gevoelens koesterde, hij in die stad geene ondersteuning zou vinden.

KONSTANTINOPEL 6 Augustus.

De vierde conferentie over de Servische kwestie heeft tot geene uitkomst geleid. De Porte heeft aangeboden slechts twee kleine vestingen Socol en Ouchitza, nabij Bosnië, te ontrenten. De tegenwoordigders van Frankrijk, Rusland en Italië vroegen de slechting van twee andere vestingen aan den Donau en eene aan de San. De heer de Moustier beriep zich op het tractaat van Parijs; de heer Bulwer verklaarde, dat het vooral noodzakelijk was het prestige van den Sultan in Servië te handhaven. Pruisen schijnt met Frankrijk en Rusland over te hellen tot het instellen van een onderzoek betreffende het verbranden eener zijde-spinnerij te Broussa.

De door Fuad-pacha genomen maatregelen stellen de Christenen gerust. Het gerucht, dat een Turksch elementair te Belgrado gedood zou zijn, heeft zich niet bevestigd.

ATHENE 7 Augustus.

Er heerscht hier rust, maar eene verklaring van den Voorzitter van den Raad in de Kamer der Afgevaardigden had een diepen indruk gemaakt. Hij zeide namelijk dat, indien Canning nog leefde, Griekenland niet in zulke enge grenzen zou ingesloten zijn. Hij voegde er bij, dat hij brieven van den heer Redcliffe had, waarin deze zeide, dat al de in opstand gekomen Griekse provincies verdienen vrij te zijn, en dat hij hoopte dat de Engelse Natie ten eenigen dage mogt medewerken om dezen wensch van den beroemden Griekenvriend Canning te vervullen.

NEW-YORK 1 Augustus.

De positie van Mac Clellan is uitmuntend geschikt als punt van defensie, maar levert weinig kans om aanvallerwijze te ageren of een terugtocht te bewerkstelligen. De Zuidelijken hebben hunne positie aan de Chickahominy achter Mac Clellan tot nog toe gehandhaafd en bezitten thans de linie der James-rivier beneden de positie der Noordelijken, zoodat als tusschen deze en de stad Richmond, alwaar zij aan twee zijden nieuwe sterke batterijen hebben opgevoerd.

Men zegt dat de Zuidelijke generaal Jackson voorbereiden maakt tot een aanval, hetzij op de korpsen van Mac Clellan hetzij op die van Pope. Inmiddels is een gedeelte van de kanonneerbooten der Unie in de nabijheid van Hampton Roads aangekomen en zullen deze, naar men veronderstelt, worden gebezigd tot een aanval op fort Darling. Generaal Pope is intusschen reeds tot voorbij Warrenton opgerukt.

Tegelijkertijd verneemt men, dat twee nieuwe gepanteerde schepen der Zuidelijken op de James-rivier zijn verschenen. Er liep tevens een gerucht, dat de Zuidelijken met eenige gepanteerde vaartuigen, die zij van de Engelschen hadden gekocht, erin geslaagd waren om de blokkade van Mobile te verbreken. Dit gerucht werd wel niet algemeen geloofd, maar het had toch aanvankelijk eene niet geringe agitatie te weeg gebracht.

Algemeen wordt verondersteld dat de conscriptie in den staat New-York tegen de helft van augustus in werking zal treden.

LONDEN 13 Augustus.

Koffij vast. — Suiker. Havana blonde n.° 12 zeilende a 25/7½. — Cochenille vast. — Metaal. Tin, Banca 113/1, Straits 110/6. Schotsch IJzer 53/6 a 53/9. — Tarsus en Haver vast. — Olie. Raap- (bruine) 48 a 48/6; Patent- 50. — Talk in loco 49/3, Aug./Sept. 49/3, Oct./Dec. 50/1. De markt was slaauw. Heden werden afgeleverd 347 en aangevoerd 1262 v.

LIVERPOOL 13 Augustus.

Katoen. Heden zijn 6000 b. afgedaan. De markt was zeer vast.

BERLIJN 13 Augustus.

Rogge per Aug./Sept. th. 50½; per Najaar th. 50½. — Raapolie per Aug./Sept. th. 14½; per Najaar th. 14½.

PARIJS 13 Augustus.

Frankrijk 3 pc. 68.95; dito 4½ pc. 98; Cred. Mob. 852. Spanje 2 pc. 44½; dito 3 pc. 48.

LONDEN 13 Augustus.

De Gecons. 3 pc. 93½. Rusland 4½ pc. 90½. Spanje 2 pc. 44½; dito Cert. 9½; dito Amort. 18½. Mexico 3 pc. 28½. Peru 4½ pc. 100½; dito Engels. 88. Venez. 4½ pc. 25½. Equador Nieuw 1 pc. 18½. Illinois Shares 49; dito Bonds 7 pc. 77.

WEENEN 13 Augustus.

Oostenrijk Metalliek 5 pc. 70.50; dito Nat. 5 pc. 82.15. Wissel op Londen f —.

FRANKFORT 13 Augustus.

Oostear. Metall. 5 pc. 54½; dito Nation. 5 pc. 62½. Spanje 2 pc. 44½; dito 3 pc. 50.

ANTWERPEN 13 Augustus.

België 2½ pc. 58.25. Spanje 2 pc. 73½; dito Binneal. 3 pc. 47½. Oostenrijk Metalliek 5 pc. 54½; dito Nation. 5 pc. 63.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 13 Augustus.

Uit 's Gravenhage wordt aan de Middelburgsche Courant geschreven, dat het plan, om het korps ministeriële ambtenaren aan eene algemeene reorganisatie te onderwerpen, waaraan in het algemeen de strekking zou zijn de traktementen te verhoogen en het getal ambtenaren te verminderen, onlangs in den Minister-raad is behandeld, doch dat de leden van het bewind het er volstrekt niet eens over konden worden. Naar de briefschrijver vernomen heeft, is toen besloten dat ieder Minister op zich zelf zou handelen en men van alle gelijkvormigheid op dit punt zou afzien, en zulks leidt hem tot de vraag, of dit strooken zou met den aard van een homogeene Ministerie en met het verlangen der Tweede Kamer, welke uitdrukkelijk verklaard heeft dat zij alleen aan een algemeen maatregel hare goedkeuring schenken zou.

Door de Staats-Courant wordt medegedeeld het vierde Verslag van de Commissie voor de Staatsspoorwegen, opgemaakt ingevolge art. 16 der instructie, vastgesteld bij beschikking van Z. Exc. den Minister van Binnenlandse Zaken, van den 26 september 1860, n.° 140, 3de afdeling.

In dat verslag leest men het volgende nopens de Lijn ROTTERDAM-BREDA, Sectie Willemsdorp-Rotterdam.

„Zoo als in het 3de verslag vermeld is, werd door de commissie voor deze sectie bij brief dd. 27 december 1861, n.° 2302, voorgesteld om de rigting te bepalen: over de Nieuwe Maas bij IJsselmonde, door den Zwijsdrechtchen waard, en zuidelijk of benedenwaarts van Dordrecht. Daar omtrent deze rigting intusschen nog geene beschikking is genomen, hebben er voor de verdere werkzaamheden op die sectie geene opnemingen plaats gehad, doch daarmede zal, zoodra dienaangaande eene beslissing zal zijn genomen, worden aangevangen.

„Bij aanschrijving Uwer Excellentie van den 12 maart, n.° 208, 11de afd., ontving de commissie een schrijven van de kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam, die daarin verzocht dat alsnog mogt worden onderzocht het door haar aangegeven denkbeeld, om het station voor den Zuiderspoorweg te maken op Fijenoord tegenover de stad, en eene gewone brug van daar in eene rechte lijn naar het Bolwerk, ter verbinding van het station met dat van den Rhijnspoorweg door middel van een paardenspoor over die brug, omtrent welk denkbeeld Uwe Excellentie het gevoelen der commissie verlangde te vernemen.

„In haar bericht van den 2 april, n.° 1053, dienaangaande werd aangehouden, dat aangezien voor het algemeen belang van den handel bij spoorwegverkeer eene onafgebroken gemeenschap een hoofdvereischte is, daarin door een paardenspoor niet kan worden voorzien, omdat, behalve het tijdsverlies, zulk eene gemeenschap aanleiding geeft tot groote kosten voor de exploitatie, waardoor het vervoer langs den spoorweg niet zou kunnen concurreren met andere lijnen; en dat het belang der stad Rotterdam, om zich op Fijenoord te kunnen uitbreiden, zeker onbetwistbaar, doch een plaatselijk belang is, waarin die gemeente zelve behoort te voorzien en waaraan zulke groote belangen van algemeen aard als de onafgebroken gemeenschap langs deze spoorweglijn niet kunnen worden opgeofferd.

„Naar aanleiding van het derde verslag der commissie bood de heer Singels, burgemeester van Papendrecht, Uwe Excellentie eene memorie aan, waarin hij de in het verslag aangehaalde gronden, die hadden geleid tot het voorstel voor de rigting door den Zwijsdrechtchen Waard, trachtte te wederleggen en aan te tonen, dat aan de rigting door den Alblasserwaard geene grotere bezwaren voor het maken van den weg dan aan de voorgestelde rigting verbonden zijn.

„Ook aangaande dit stuk wenschte Uwe Excellentie dat door de commissie hare zienswijze zou worden medegedeeld, waaraan door haar voldaan werd, bij brief van den 18 juni, n.° 2120.

„Ten gevolge van dit adres heeft zij voor de overbrugging van de rivier de Lek bij Krimpen nadere opnemingen en peilingen laten doen, die evenwel voor die overbrugging geen gunstige uitkomsten hebben opgeleverd, zoodat zij op grond van hetgeen vermeld is in het 3de verslag en in haar bovengenoemd uitvoerig bericht aan Uwe Excellentie van den 18 juni van oordeel blijft, dat het maken van eene brug op dat rivierzooft zool voor het behoud van die brug, als voor de gevaren van doorbraak in de Krimpener- en Alblasserwaarden, bepaald moet worden afgeraden.

„De commissie blijft dus van gevoelen dat ook met het oog op het belangrijke verschil der kosten de beste rigting voor den spoorweg tusschen Rotterdam en Dordrecht is, die over IJsselmonde en door den Zwijsdrechtchen Waard, met eene hooge brug over de Maas nabij Rotterdam.

Bij Koninklijk besluit is aan den heer P. M. Vrancken, bisschop van Colophon i. p. i., apostolisch vicaris en pastoor te Batavia, vergunning verleend tot het aannemen der versierselen van ridder der orde van het Heilige Graf, hem geschonken bij diploma van den Latijnschen Patriarch van Jeruzalem.

Bij Zr. Ms. besluit is aan mr. B. D. H. Tellegen, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van plaatsvervangend kantonregter te Groningen, en is voorts tot die functie benoemd mr. B. van Roijen, advocaat aldaar.

Z. M. heeft bewilliging verleend tot wijziging van de statuten der te Amsterdam gevestigde naamlooze vennootschap Tweede Zeeassurantie-vennootschap.

De Minister van Financien heeft, bij resolutie van 4 dezer, vastgesteld de 249ste Staatloterij. Zij bestaat uit 20,000 loten, 10,000 prijzen en 2 premien. De collecte wordt geopend op maandag 8 september en gesloten op zaterdag 20 dier maand. De trekking van de eerste klasse vangt aan den 6 oktober. De laatste 100 nummers worden getrokken op zaterdag 27 december dezes jaars.

Door het Departement van Oorlog zijn de kommandanten der infanterie-regementen gemagtigd, om met den 1 oktober a. s. zoodanige korporals of korporaalstitular, die zich door een uitstekend militair gedrag en wijze van dienen onderscheiden, en vatbaar voor hooger rang geoordeeld worden, tot sergeant-titular te bevorderen; zullende bij ieder korps het getal dezer categorie van onderofficieren het getal van 18 niet mogen overschrijden.

Door den heer van Oudshoorn, die vroeger concessie heeft gevraagd voor eene spoorweglijn van

Amsterdam over Hilversum naar Nijkerk, is thans vergunning gevraagd voor eene lijn van Nijkerk langs Milligen, Apeldoorn en Voorst naar Zutphen.

Men leest in Le Petit Courrier de la Haye het volgende, onder het opschrift: „De ontvangst van het Japanse Gezantschap in Nederland.” Men heeft onder onze aandacht gebracht eenige niet zeer welwillende opmerkingen, in een geillustreerd Engelsch blad voorkomende, ter zake van het verblijf der Japanse ambassade in Nederland. Men beweert daarbij dat de Hollanders niet eens de heusheid hebben gehad het logement van hunne oude vrienden, de Japanners, te betalen. Van eene andere zijde heeft men het verhaal opgedischt dat de Japanners dit Land zouden hebben verlaten, zonder dat zij de aankopen, die zij hier gedaan hadden, zouden hebben betaald. Alle huizen in Nederland, bij welke zij zich vervoegd hebben, kunnen het tegendeel verklaren: hier, gelijk zij in Londen deden, hebben zij stipt hunne rekeningen betaald en, voor zoo ver wij weten, hebben zij geen penning schuld achtergelaten. Het is niet meer dan billijk nopens hen dit getuigenis af te leggen, en wij kunnen er deze bijzonderheid bijvoegen, dat zij er niet van hielden quantiteit af te geven, zeggende, dat onder lieden, die elkander vertrouwen, zulke schrifturen niet te pas kwamen. Wat betreft het onthaal dat de Japanners hier te Lande ontvangen hebben, hebben wij slechts te herinneren aan de woorden die de Ambassadeurs en de Japansche geleerden aan hun gevolg deswege gezegd hebben en welke volkomen overeenstemmen met eene zinsede, die wij vinden in een brief uit den Haag, voorkomende in het jongste nummer van de Chronique Orientale et Americaine, een tijdschrift dat te Parijs uitkomt, en waarin gezegd wordt: „De ambassadeurs en al de personen van hun gevolg zijn volgeestdrift over het onthaal dat zij in Nederland genoten hebben, en dat onthaal heeft hen te meer aangenaam getroffen, daar zij zich zeer over hunne ontvangst in Engeland beklagden.” Wat hun onthaal in Engeland aangaat, zullen wij alleen zeggen dat de Gezanten in het openbaar verklaard hebben dat dit ernstig en deffig was.

Door den algemeenen kerkeraad der Nederduitsch Hervormde gemeentete Amsterdam is, ter vervulling der vacature van eene predikantsplaats, veroorzaakt door het emeritaat van dr. H. J. Spijker, het volgende alfabetisch gestelde twaalfstal opgemaakt: dd. B. J. Adrian, te Rotterdam; G. van Duyl, te Broek in Waterland; W. B. J. van Eyk, theol. dr., te Deventer; G. van Gorkom, theol. dr., te Leyden; H. G. Hagen, theol. dr., te Leyden; P. M. Keller van Hoorn, te Dordrecht; E. J. P. Jorissen, te Groningen; P. van Limmik, te Sneek; P. Rauwenhoff, theol. dr., te Zalt-Bommel; J. Romeny, te Leeuwarden; H. de Veer, te Delft, en W. P. Wolters, te Harlingen.

Door den kerkeraad der Waalsch Hervormde gemeentete 's Gravenhage is, ter vervulling der vacature veroorzaakt door het vertrek van dr. Trotzet, benoemd de weleerw. heer L. Durand, predikant te Vevey, in Zwitserland.

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te Katwijk aan den Rijn ds. J. W. Felix, thans te Nieuwe Tonge; — bij de Chr. Afgesch. gemeente te Vlaardingen ds. J. Holster te Dinteloord, en te Bolswaard de kandidaat J. Hessels.

Beroepen tot predikant bij de Hervormde gemeente te Wemeldinge (Zeeland) ds. C. J. Bryce, thans te Ylst.

GORINCHEM 12 augustus. — Naar men uit zeer goede bron verneemt, heeft jhr. mr. P. J. Elout van Soeterwoude het voornemen opgevat om zijn ontslag te nemen als lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal voor het kiesdistrict Gorinchem.

— Ll. zondag avond had alhier eene scène plaats, die, hoewel komiek voor de toeschouwers, echter ernstige gevolgen had kunnen hebben. De familie B., met nog een genoodigde, te zamen vier personen, op een nitak zittende, hetwelk aan den havenkant gelegen is, viel onverwacht door het breken van bedoeld uitsteek in het water. Gelukkig was de plaats niet diep, en werden zij door den schipper D. Christen met een schuitje gered.

— Door de Rijks politie is eergisteren in het huis van bewaring alhier gebracht zekere G. W. Hopmans, opgeveende te zijn zeeman, laatst gewoond hebbende te Tiel, verdacht van bedelarij. Deze persoon, die gedurende de afgelopen week in en om deze gemeente heeft geworven, was gekleed in rood baaijen hemd en ronden hoed, en vertelde dat hij nog zeer onlangs had schipbreuk geleden, slechts met vier personen was gered, en daarbij al zijn geld en goed had verloren. Dit verhaal, benevens de droevige wijze van voordragt, wekte op tot het geven van ondersteuning aan H., die de gelden voornamelijk moet besteed hebben aan sterken drank.

SCHOONHOVEN 11 augustus. — De openbare aanbesteding der gebouwen, die opperigt en veranderd moeten worden ten behoeve der alhier te vestigen artillerie instructie compagnie, heeft heden plaats gehad. Van de negen inschrijvingen was f61,600 de hoogste, zijnde het werk aan den minsten eischer, den heer A. Oudijk, te Gouda, voor f41,825 gegund.

VLAARDINGEN 13 augustus. — Sedert den 1 dezer zijn alhier, alsmede in Noordholland aangekomen, 35 haringschepen, te zamen aanbrengeende 4700 tonnen haring. Door dezen grooten aanvoer zijn de prijzen merklijk gedaald. De qualiteit der haring, die verboven andere soorten uitmunt, laat niets te wenschen over.

HELLEVOETSLEUS 13 augustus. — De werkzaamheden aan de gezonken stoomboot Beatrice hebben in de laatste dagen, door het ruwe weder, weinig bijzonders opgeleverd. Men is nu bezig met kettingen onder de boot door te brengen, waarmede men, naar men verneemt, met het achterste gedeelte der boot reeds geslaagd is, om zoodoende te beproeven de boot te ligten.

's GRAVENHAGE 13 augustus. — Dezen middag heeft H. M. onze geëerbiedigde Koningin, vergezeld van haren beminden vader, in eene open calèche Scheveningen en het Badhuis, waar Hd. voor meer dan twintig jaren hunnen intrek hadden genomen, bezocht. De grijze Koning heeft een opgeruimd voorkomen en schijnt eene sterke gezondheid te genieten.

— De Commissaris des Konings dezer provincie, de heer mr. J. Loudon, zal aanstaanden zaterdag de gemeenten Schiedam, Kethel en Spaland een bezoek brengen.

— Op donderdag 14 september zal door de commissie voor de Staatsspoorwegen worden aanbesteed het bouwen van bergplaatsen voor locomotieven en rijtuigen en het maken van den onderbouw eener groote draaischijf te Breda, ten behoeve van den spoorweg van Breda tot Boxtel.

— Belangrijk en aangenam beloven de aanstaande algemeene vergadering en tentoonstelling van de Hollandse Maatschappij voor den Landbouw te zullen zijn, die in de laatste week der volgende maand

alhier zullen worden gehouden. Ziehier het programma deswege en der bij die gelegenheid te houden tentoonstelling door het hoofdbestuur en toekenningscommissie in tegenwoordigheid van de genoodigden geluisterd door de muziek van het korps muziek der dienstdoende schutterij van 's Gravenhage, in gebouwen der Teeken-Academie, ten 11 ure. — Rijden door boerenzons naar prijzen uitgelooft het Gemeentebestuur van 's Gravenhage, ten 1 ure. — Tooneelvoorstelling ten 8 ure.

Zaterdag 27 september. Opening der tentoonstelling van voortbrengselen en werktuigen des morgens 10 ure. — Algemeene vergadering der leden van Maatschappij in het lokaal der societeit de Vereeniging ten 12 ure. — Muziek-uitvoering in het Voor van 3 tot 5 ure. — Gemeenschappelijke maaltijd der leden der Maatschappij in de groote zaal van Ouden Doelen, ten 5 ure. — Tooneelvoorstelling.

Zondag 28 september. Opening der tentoonstelling des middags ten 12 ure. — Rijtoer door het West ten 12 ure. — Muziek-uitvoering in het Haagsche B. ten 2 ure. — Tooneelvoorstelling des avonds ten 8 ure.

Maandag 29 september. Opening der tentoonstelling van voortbrengselen, des morgens ten 10 ure. Opening der tentoonstelling van vee, pluimgevee en van werktuigen in de Koekamp, des voormiddags ten 11 ure. Harddraverij met chais en paard prijs en premie, aangeboden door het Gemeentebestuur van 's Gravenhage, ten 1 ure. — Algemeene maaltijd voor de leden der Maatschappij en der Algem. Koninklijke Landbouw-vereeniging met hunne vrouwen in de zaal van den Ouden Doelen, des middags 5 ure. — Muziek en danspartij in den tuin en lokaal der societeit de Vereeniging, voor de leden die cieteit, de leden der Maatschappij en der Algem. Koninklijke Landbouw-vereeniging en hunne vrouwen des avonds ten 8 ure.

Dingsdag 30 september. Opening der tentoonstelling van voortbrengselen en van werktuigen des morgens ten 10 ure. — Volksspelen en vermaak de Maliebaan, des namiddags ten 1 ure. — Tot slijder landbouw-feesten prachtig en schitterend werk, aangeboden door het Gemeentebestuur van 's Gravenhage.

Woensdag 1 oktober. Afgifte der ingezonden werken aan het lokaal der tentoonstelling, des morgens ten 10 ure. — Openbare trekking der loten van vee, pluimgevee, werktuigen en voortbrengselen op het Raadhuis, ten 1 ure.

— Heden in den vroegen morgen is op het oeverw. overleden de weleerw. heer ds. Jutting, em. Evangelisch-Luthers predikant in Indië.

— Ll. maandag morgen heeft in de St. Anthonis aan den Boeckant de uitvaart plaats gehad van wijlen den eerw. heer H. A. Opendkamp, in pastoor dier kerk. De Pauselijke internumtus leden van het Corps Diplomatique woonden de plechtigheid bij. De geestelijke, die bij deze gelegenheid het woord voerde, schetste in gepaste woorden overledene als waardig herder zijner gemeente groot vriend der armen. Na afloop van de requiem mis van Cherubini, die met medewerking van 40tal priesters bediend werd, werd het profundi. Glück uitgevoerd en daarbij de gebruikelijke plegheden verrigt. Het zoo ruime kerkgebouw kon zaaamgelooiden niet bevatten, en op velen schied uitgesproken rede en plechtigheid een diepen indruk te maken.

— Voor de Arrondissements Regtbank alhier gisteren eene zaak gediend, wier vermelding niet publiek belang ontbloomt is, omdat het gold een mispunt omtrent hetwelk vele lieden onkundig zijn, en van eene vermelding altoo te veler waarschuwing kan strekken. Twee kooplieden met manufactuurende hadden eenige weken geleden eenige stukken gras- of katoenlinnen verkocht, en, zoo als de kooplieden deden voorkomen, voor echt Vlaamsch linnen Nadat de koop gesloten en de koopprijs was betaald hebben de koopers gemerkt dat zij niet linnen, zuiver katoen hadden gekocht. Zij gaven daarvan kennis aan de politie, die de beide kooplieden het geld nog in hun bezit hier ter stede aantroefte werd proces-verbaal opgemaakt, en de kooplieden stonden den 5 augustus jl. ter dezer zake terecht. Heer officier van de Regtbank requireerde eene vangeninstraf van drie maanden tot een jaar, waaraan gepleegd bedrog in den aard van de koopwaarde advocaat mr. D. van Raalte heeft voor de beklading aangehouden, dat er in deze zaak aan geen bedrog denken viel, en de omstandigheden het bewijs opleverden dat zij de goederen voor echt linnen den verkocht. De Regtbank heeft thans uitspraak gedaan in deze zaak, en de beklagden van heden ten laaste gelede vrijgesproken.

— Gisteren werd op het etablissement Zeerw. Scheveningen een lusterrijk diner gegeven door het hoofdbestuur van de Vereeniging van fabriek- en handwerkrijverheid in Nederland.

— Wij vernemen met genoegen, dat in den Koninklijken Zuidhollandschen schouwvel, op zondag 1 dezer, eene buitengewone tooneelvoorstelling zal den gegeven door het gezelschap, onder directie van den heer J. C. Valois, en wel ten voordeele van den heer E. van der Grijp, oud lid van voorn. gezelschap thans buiten betrekking; het alsdan op te voeren stuk zal zijn: Leer om Leer, of de kunstgrepen der coquette oorspronkelijk bijspel met zang in 5 bedrijven van G. J. Beelenkamp. Den beneficiaat wordt alhier looning voor zijnen veeljarigen dienstijver eene ruime opkomst van het kunstminnend publiek toegewacht.

— De voorstelling in den Koninklijken Franschen schouwvel alhier zal donderdag den 14 dezer des avonds uit: L'héritage de mr. Plumet, comédie.

LEYDEN 13 augustus. — Uit een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van het Chemisch-Pharmaceutisch-, Botanisch gezelschap Corcordia blijkt, dat het, even als de Ned. Maatschappij bevordering der Pharmacie te Amsterdam, men die belangstelling welke het gewigt der zaak voor kennis heeft genomen van het ontwerp van wet, verleend het Staats-toezigt op de uitoefening der geneeskunst, en meer bepaald op die der artsnijbereidkunde alsmede van het adres, inhoudende de bedenkingen op genoemd ontwerp, door deze Maatschappij ingediend, dat het zich volkomen vereenigt met de aan slot van dat stuk door die Maatschappij uitgedrukte meening, namelijk, dat deze in de voorgedragde ontwerpen veel goeds ziet, en dat de tegenwoordige toestand voor de apothekers niet langer houdbaar en dus dringend verbetering eischt. Om het belang der zaak evenwel, veroorlooft het zich de aandacht bijzonder te vestigen op den bij art. 19 door Maatschappij geuite wensch, dat men eene stap vereenware gegaan en het aantal der apothekers voor vervolg had beperkt, zoodat dit daardoor werd gebreken bleef in natuurlijke verhouding tot het cijfer de behoeften der bevolking. Als zijne innigste wensching moet het te kennen geven, dat hierdoor de mogelijkheid bestaat, dat de apotheken in Nederland worden hetgeen se moeten zijn: Inrichting

ten nutte van het algemeen welzijn; bewaarplaatsen, waar uitsluitend die middelen en wel alleen in dien toestand worden aangetroffen, als de geneeskundige wetenschap eischt en noodig oordeelt tot bevrijden van ziekten en gebreken. Daardoor alleen kan paal en perk gesteld worden aan de vele misbruiken, waartoe de apotheker vaak gedrongen wordt, ten einde zich en de zijnen voor gebrek te vrijwaren.

AMSTERDAM 12 augustus. — Gisteren en heden heeft in het lokaal de Keizerskroon alhier de 45ste algemeene vergadering der Vereeniging ter bevordering van de belangen des boekhandels plaats gehad. Nadat verschillende gewichtige punten behandeld zijn, is heden overgegaan tot de benoeming van leden van het bestuur, in plaats van de drie afstredende heeren R. J. Schierbeek, W. P. van Stockum en W. H. Kirberger, die niet weder herkiesbaar waren, en zijn thans als zoodanig gekozen de heeren J. C. Lomar, van Amsterdam, M. Wijt Jr. van Rotterdam en Mart. Nijhoff van 's Gravenhage. Tot provinciale correspondent in de provincie Groningen is benoemd de heer A. L. Scholten. Onder de meest belangrijke punten in de vergadering behandeld behoort dat van het vertalingsrecht en is tot onderzoek van die zaak een commissie benoemd, bestaande uit de heeren Gebhard, van Heteren, Kruseman, Kirberger en D. A. Thime. De vergadering werd op uitmuntende wijze geleid door den president, den heer P. Kraay Jr., waarvoor hem de regmatige dank van de vergadering werd toegebracht. Na afloop der werkzaamheden is een gemeenschappelijke maaltijd gehouden, die zich door den besten geest kenmerkte en waar gulle en gepaste vrolijkheid heerste. In het volgend jaar zal de vergadering te Leyden gehouden worden.

— Door een aantal directoren enz. van brandverzekering-maatschappijen is aan Burgemeester en Wethouders een adres ingediend, waarbij zij verzoeken, dat de invoer van petroleum of steenolie in deze stad worde verboden, omdat dit artikel niet alleen niet ontvlambaar, maar zelfs ontplofbaar is, en brandend over het water wordt gedragen en alzoo de brandende oppervlakte vergroot. In april waren te Londen 1,440,000 quarters van die olie aanwezig; te New Bedford wordt dagelijks 16,000 quarters raffineerd; de invoer ook in Amsterdam is dus zeer waarschijnlijk. Te Philadelphia is den 12 mei het schip Pratt met 1160 barrels petroleum in brand geraakt, en de in het water drijvende stof deed ook de Grey Eagle branden; te Williamsburg zijn 28 mei 6 proote pakhuizen met 18,000 vaten petroleum vernield. Te Hamburg en Bremen is de invoer verboden; te Antwerpen verwacht men het verbod er toe; te Londen is het verzoek er toe gedaan. Men vraagt, dat Amsterdam voor het dreigend gevaar van een uitgebreiden brand, die daardoor zou kunnen ontstaan, worde gevrijwaard.

— Tot honoraire leden der maatschappij Arti et Amicitiae alhier zijn aangenomen: Z. Exc. de heer mr. J. R. Thorbecke, Minister van binnenl. zaken, de heer baron van Bienen en de heer H. de Kat van Oost- en West-Barendrecht.

ENKhuizen 11 augustus. — Heden is binnenrekomen de derde haringhuis, het schip de Eerste, stuurman P. Pereboom, met 94 ton volle en 34 ton maatjesharing.

UTRECHT 13 augustus. — De Provinciale Staten hebben dezen morgen een verzoekschrift aan de Tweede Kamer gerigt, waarin zij hunne beschouwingen voordragen in het belang van het in stand houden van Amersfoort, als hoofdplaats van het arrondissement, en van Maarssen, Loenen, Rheden en Wijk bij Duurstede, als hoofdplaatsen van die kantons.

— Naar men verneemt is te dezer stede tot eerst-aanzienend ingenieur benoemd de majoor der genie G. J. Keizer van het garnizoen te Heusden.

's HERTOGENBOSCH 11 augustus. — Op de heden alhier gehouden paarden-, beesten- en linnenmarkt waren aangevoerd 80 stuks paarden, 300 beesten, 460 varkens, wit linnen 25,000 ellen, graauw linnen en pellen weinig aangevoerd. Vet vee goed prijshoudend, veel vraag naar kalfdragend vee, waarvan de aanvoer onbeduidend was; varkens werden tot hooge prijzen afgenomen.

— Naar men verneemt is tot eerstaanwezenden ingenieur in deze vesting benoemd de luitenant-kolonel der genie baron van Hemert tot Dingshof, thans eerstaanwezend ingenieur te Vlissingen, en is naar de vesting Maastricht in rang overgeplaatst de kapitein der genie W. Schut, alhier in garnizoen.

MILLIGEN 13 augustus. — In dezelfde schuur, waar voor eenige dagen 6 fusten jenever, bevattende 477 kan, werden opgegraven, als niet gedekt door eene kwitantie van betaalde gemeentebelasting, zijn nu weder 5 vaatjes ontdekt, te zamen inhoudende p. m. 220 kan. Op nieuw is dan ook tegen den eigenaar proces-verbaal opgemaakt.

ZUTPHEN 11 augustus. — Heden namiddag werd door den heer Suringar, op de landbouw-kolonie Nederlandsch Mettray, te Rijsselt, op drie kwartier uurs afstand van deze stad gelegen, de eerste steen gelegd van een bedehuis. Nadat de onderwijzer in de godsdienst, de heer de Vries, in het schoolgebouw eene rede, naar aanleiding van Genesis XXVIII, vs. 11, 12, 13 en 19 had gehouden, begaven zich de aanwezigen naar de plaats, waar zich reeds een gedeelte van het kerkgebouw verheft. Hier sprak de heer Suringar eenige belangrijke woorden; o. a. deelde hij mede, dat de kosten voor het bouwen van dit bedehuis waren gevonden uit de vrijwillige bijdragen van een twaalftal heeren, behoudens eenige kleinere giften. Nadat de eerwaardige grijsaard den eersten steen gelegd had, voerde ds. Erdbrink, predikant alhier, het woord, waarna de plegtigheid met gebed en daarna met gezang, en door de hoornmuziek der jongens van Nederlandsch Mettray werd besloten.

ZWOLLE 12 augustus. — Men verneemt dat onder de personen, die in de nabijheid dezer stad werkzaam zijn bij den aanleg der spoorwegbrug over den IJssel, eenige ongeregeldeheden ontstaan zijn. De heer burgemeester der gemeente Zwollerkerk heeft zich, vergezeld van de Rijks- en gemeente-veldwachter, benevens twee politiebiedenden dezer stad, heden morgen naar de plaats der ongeregeldeheid begeven, en het is hem gelukt de orde aldaar weldra te herstellen.

— De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft alhier een onderhoud gehad met den heer Schuttevaer, die zich sedert lang de belangen van de schippers, met betrekking tot het Zwolsche Diep, heeft aangeetrokken en zoo dikwerf met warmte heeft verdedigd.

ENSCHÉDE 11 augustus. — Gisteren namiddag had buiten de stad in eene der herbergen aan den grooten weg op Hengelo eene bijeenkomst plaats van ambachtslieden. Eenige honderden arbeiders bewogen zich in en om de plaats der samenkomst. Tot bereiking

van het doel, verhooging van dagloon, werd eene lijst ter tekening in 'gereedheid gebracht, ten einde te verhinderen dat de arbeid tegen het vorige loon werd hervat. Een der aanwezige vreemde arbeiders plaatste zich op eene bank, sprak over de duurte der kostuizen, het geringe arbeidsloon, en somde eenige bezwaren op, betoogde de noodzakelijkheid om het werk te staken op eene boete van f 3, en noodigde de aanwezigen uit om te teekenen. Naauwelijks was deze toespraak geëindigd, of de redenaar bevond zich in handen der politie, die hem, gevolgd door eenige honderden arbeiders, welke met deze vertooning volstrekt niet ingenomen schenen, in verzekerde bewaking bracht. De gearresteerde is echter te middernacht weder ontslagen en de arbeid heden morgen hervat. Het detachement dragonders heeft zeer goede diensten gedaan; de orde is geen oogwenk verstoord geworden. Men verneemt, dat heden twee fabrieken zijn gesloten, zoodat weder verscheiden arbeiders zonder middel van bestaan zijn. (Z. C.)

LREUWARDEN 11 augustus. — Gedurende de maand juli zijn 20 runderen in de provincie Friesland aan de besmettelijke longziekte gestorven, terwijl ook nog volgens later ontvangen bericht in de vorige maand 3 runderen zijn gestorven, en 14 door die ziekte aangetaste runderen voor rekening der eigenaars zijn afgemaakt; bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 januarij dezes jaars 536.

78ste Algemeene Vergadering DER MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Ll. dingsdag morgen ten 10 ure werd, in het kerkgebouw der Doopsgezinde gemeente te Amsterdam, aangevangen de acht en zeventigste algemeene vergadering der Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen. 183 departementen hadden daartoe hunne afgevaardigden benoemd; doch van sommige zijn de vertegenwoordigers niet ter vergadering opgekomen.

De vergadering werd door den heer Mr. J. A. Molster, lid van het hoofdbestuur, als algemeen voorzitter, ingeleid met eene voorafsprak. Spr. vestigde den blik op de jaren die de Maatschappij telt, en had zich afgevraagd, hoe de bijna tachtigjarige hare jaren draagt: of zij wec, suf en mat, op het verledene teert, maar zich niet meer kan voegen in den tegenwoordigen tijd; dan of zij, krachtig van hand, warm van hart en helder van hoofd, terugziende op een roemrijk verleden, werkt voor eene schoone toekomst. Onder het laatste beeld schetste hij op kernige, heldere wijze de Maatschappij, zoo als zij leefde en werkte, zoo als zij nog leeft en werkt en zoo als zij zal blijven leven en werken, overeenkomstig haar programma: bevordering van volksgeluk door verspreiding van kennis, met krachtvollen strijd tegen al wat haar belemmerend tegentreedt, en handelende naar de eischen des tijds; waartoe haar de krachten geenszins ontbreken, maar waarbij zij zich te hoeden heeft tegen de gebreken den ouderdom eigen, welke de spreker in eenige trekken met nadruk en levendig deed uitkomen. De Maatschappij moet beziel blijven met een geest van leven, licht en jeugd, met open zin en oog overal voor het goede, en afkeerig van gemakzucht, van het dolce far niente, zoo als, de spreker moest dit doen opmerken, zij tot dusverre zich steeds had getoond. Zij zal echter van de lessen harer ervaring gebruik maken en niet met overijugende drift het nieuwe aanbidden alleen omdat het nieuw is; zij proeft wat haar voorkomt, weet ook te verbeiden, en kent en waardeert hare hulpmiddelen, waarmede zij als eene wijze huismoeder omgaat. Met den wensch dat hare toekomst even schoon zal zijn als haar verleden roemrijk was, verklaart spr. de 78ste vergadering geopend.

Door den secretaris werd, namens het hoofdbestuur, voorgelezen het verslag van den staat der Maatschappij. Daaruit bleek onderanderen: De Maatschappij telt tegenwoordig, 1861—1862, 308 departementen en 13,731 leden. Vervallen zijn 5 departementen: Bergen op Zoom, Katwijk, Spijkenisse, Aalsmeer en Baambrugge (de twee laatste kunnen nog hersteld worden). Opperigt zijn 3 nieuwe: in Friesland: Franekaradeel met 35 leden, Tialleberd met 12 leden en in Gelderland Nede met 12 leden. Voor de twee afstredende leden van het hoofdbestuur zijn gekozen de hoogleeraren Veth en Looman. Het saldo der rekening is iets grooter dan het vorig jaar. De volgende algemeene vergadering zal geleid worden door dr. H. J. Spijker. De werkzaamheden der Maatschappij vinden belangstelling in het buitenland, blijkende in de uitnoodiging om zich op vergaderingen van buitenlandsche genootschappen en congressen te doen vertegenwoordigen. 35 departementen deden opgaven van personen of feiten, die bijzondere onderscheiding verdienen. Meerendeels heeft het hoofdbestuur zich daarmede vereenigd en 27 ereblijken ter beschikking gesteld. Vervolgens werd opgave gedaan van de drukwerken door de Maatschappij aan hare leden verstrekt en de geschriften, waarvan, volgens magtiging der vergadering, exemplaren zijn aangekocht, alsmede van den stand der onderhanden zijnde werken en van wat voor de bibliotheek is gedaan. Zestig geschriften voor het onderwijs zijn ter beoordeling aangeboden, aan negen daarvan is eene premie toegekend. Het onderzoek van de schrijfmethode Callewaert heeft geleid tot de erkenning der wenschelijkheid om ook hier te lande eene proeve te nemen, waartoe maatregelen zijn verordend.

De Vergadering gaat alnu over tot benoeming der commissie, bedoeld in artt. 43 en 120 der wet. Daartoe worden bij het lot aangewezen de departementen Leyden, Groningen, Schiedam, Vlaardingen, Weesp, Maarssen, Workum, Doesburgh, 's Graveland en Schoonhoven. Deze zullen in de pauze 14 departementen benoemen tot het nazien van de rekening, welke benoemen, volgens bij acclamatie genomen besluit der Vergadering, tevens visie zullen nemen van de begrooting overeenkomstig artikel 120.

Wort voorgedragen het verslag omtrent ingezonden schoolboeken en vermelding van toegewezen premien, ingevolge besluit der algemeene vergadering van 1858. Van de 60 ingezonden werkjes zijn 9 met premien vereerd, die toegekend zijn aan de heeren C. E. van Kootveld, J. F. Jansen, J. E. Helge, H. Hemkes Hzn., S. L. Brug, J. H. Stratemeijer, L. Bouwman, E. C. Enklaar en H. Brugsma. De Vergadering besluit bij acclamatie op gelijke wijze voort te gaan.

Als 4de voor deze vergadering beschreven punt wordt aan de orde gesteld het rapport enz. van het hoofdbestuur en de gecommiteerden der departementen Rotterdam, Zwolle, Apeldoorn en Breda, ingevolge voorstellen des vorigen jaars.

Die voorstellen, — van het departement Rotterdam uitgegaan, en voortgevoerd uit de overtuiging van de noodzakelijkheid dat de Maatschappij, bij hare verdere bemoeijingen voor volksbeschaving, ook in het belang harer eigene instelling, meer en meer lette op de behoeften van den tegenwoordigen tijd, —

strekten om het hoofdbestuur uit te noodigen om zijne gedachten, en des geraden geacht, een plan mede te deelen betrekkelijk de opleiding van jongelieden voor landbouw of fabrieken bestemd, na het verlaten der lagere school, ten einde zij voorbereid worden tot het verkrijgen van grondige kennis en tot verstandige beoefening van hun vak. De deswege henoemde commissie (bestaande uit de heeren dr. T. Modderman Az., mr. Aug. Philips en mr. W. C. Mees, van wege het hoofdbestuur, en J. W. L. van Oordt, voor Rotterdam; mr. B. W. A. E. baron Sleet tot Oldhuis, voor Zwolle; B. P. Tideman voor Apeldoorn, en dr. J. J. de Hollander, voor Breda), heeft een zeer uitvoerig en gemotiveerd verslag, getuigende van breede opratting en consciëntieuse behartiging, aan de Vergadering in druk medegedeeld.

Zij acht het daarbij voor het oogenblik onnoodig en ongeraden een bepaald plan in het bijzonder voor schoolinstellingen ten deze op te geven, en beantwoordt in zoverre de opdracht van het voorstel Rotterdam ontkennend; doch gaat vervolgens na wat overigens, hetzij regstreeks hetzij zijdelings, door de Maatschappij zou kunnen beproeft worden ter betere behartiging der opleiding van toekomstige handwerks-ambachtslieden, fabriek-arbeiders en landbouwers; met onderzoek van de bezwaren en hinderpalen die zich daartegen kanten, en wat gedaan zou kunnen worden om die op te heffen, of althans in hntne werking te bestrijden. Aan het slot van het in haar geheel lezenswaardig rapport zegt de commissie dat de Maatschappij het ontstaan van sommige bepaalde hulpmiddelen moest uitlokken, en met die bedoeling stelt zij voor: a. eene magtiging door de algemeene vergadering te verleenen aan het hoofdbestuur, opdat dit laatste maatregelen treffe tot het doen ontstaan en de verspreiding van plaatwerken en afbeeldingen voor het aanschouwelijk onderwijs in de scholen; b. eene soortgelijke magtiging ter verkrijging van een handboek, of handleiding tot het onderwijs in de landbouwkunde; c. eene soortgelijke magtiging ter verkrijging van leer- en leesboekjes van technologische strekking, voor zooveel bij nader onderzoek de behoefte of het gebrek aan zoodanige boekjes blijkend zal; d. bij eventuele uitgave van bovengenoemde werken, besluite de algemeene vergadering, bij voorraad, tot de uitzondering, bedoeld in art. 106 van de wet der Maatschappij.

Door de aanneming dezer voorstellen en de gelukkige uitvoering daarvan acht zij eene belangrijke schrede gedaan te zijn tot bereiking der oogmerken, door het departement Rotterdam bedoeld en door de commissie aangeduid. Al de wenschen der commissie zullen daardoor nog wel niet bevestigd zijn, maar de vervulling dier wenschen en de bereiking van het voorgestelde doel kan ook niet door besluiten dezer Vergadering worden gewaarborgd of verkregen. Immers als eenheid kan de Maatschappij slechts uitspreken wat zij nuttig keurt, het doel bepalen waarnaar zij wil gestreefd zien, den weg aanwijzen waarop het is na te jagen en de hulpmiddelen verschaffen die voor de bereiking noodig zijn. Die hulpmiddelen te gebruiken, die aanwijzingen te waarden en de gemeenschappelijk ontwikkelde gedachte tot daad te doen worden, — dit ligt buiten de magt van de Vergadering en van het hoofdbestuur; — dat is de taak van de departementen. Daarom wenscht zij, dat van de Vergadering uitging: 1^o, eene aanbeveling aan de departementen, om in hunnen kring te beproeven, wat is opgemerkt aangaande verplaatsing van werklieden; 2^o, eene soortgelijke aanbeveling om, met vermindering van op zich zelve staande schoolinstellingen (industrijscholen, ambachtsscholen enz.), het openbaar lager onderwijs en inzonderheid het meer uitgebreid lager onderwijs (art. 1 der wet) te helpen bevorderen, in den geest van het reglement der Maatschappij.

Het departement Wijk bij Duurstede bespreekt het eerst het rapport, dit over het geheel zeer prijzende, maar alleen nadrukkelijk opkomende tegen de bijkbare uitsluiting ten deze van het bijzonder onderwijs, ten behoeve van het openbare, en wenscht de aanneming van het rapport, met geringe echter dier uitsluiting. Amsterdams tweede departement bespreekt mede dat punt, en wenscht dat de Maatschappij het onderwijs steune, onverschillig waar het steun behoeft. De voorzitter doet opmerken dat niet de motieven, maar de conclusien van het rapport aan de orde zijn. Daarop werd gewaagd van eene motie van orde om eerst te behandelen de motieven in het rapport aangegeven.

a. De Maatschappij behoort zich niet te onttrekken aan de voortdurende zorg voor het lager onderwijs. b. Onder volkomen vrij ting der departementen in hunne bemoeijingen ter zake van onderwijs, in eigen kring en door eigen middelen, worde, van wege de Maatschappij in haar geheel, het bijzonder onderwijs niet dan bij uitzondering en alleen in geval van dringende noodzakelijkheid bevorderd. c. Het is de roeping der Maatschappij, en met hare krachten, en dus ook met haar welbegrepen belang het meest overeenkomstig, eerst en voornamelijk haren zedelijken, en voor zooveel zij vermag, haren materiëlen steun te verleenen aan het openbaar lager onderwijs.

Men wilde ook het woord „openbaar” uit de conclusie geligt zien, terwijl Rotterdam voorstelde de conclusie op punt II uit te breiden, door toevoeging van de bepaling dat het inzonderheid met het oog op hen is, die voor fabrieken of landbouw bestemd zijn. Utrecht zal alleen stemmen voor de voorspande conclusie a—d, maar protesteert tegen de uitsluiting van het bijzonder onderwijs.

Het departement Wijk bij Duurstede biedt een amendement aan, strekkende voornamelijk om het woord „openbaar” te doen vervallen, en met weglating van den tusschenlijn eenvoudiger ter bevordering van het lager onderwijs uit te spreken. Onderscheidene sprekers namen het woord, waaronder 's Gravenhage voor het rapport, hetwelk ten slotte, van wege het hoofdbestuur, door mr. Aug. Philips werd verdedigd. Na de pauze worden de discussien hervat, en daarna het amendement Wijk bij Duurstede in stemming gebracht en verworpen met 388 tegen 260 stemmen. Alnu wordt gestemd voor het amendement van Amsterdams 2de departement, strekkende tot weglating van het woord „openbaar” in het 2de lid der conclusie, zoo als zij reeds door het op voorstel van Rotterdam bijgevoegde is geamendeerd. Dat amendement wordt aangenomen met 310 tegen 232 stemmen.

Wijk bij Duurstede vraagt of de kosten uit het schoolfonds te bestrijden zullen zijn, waartegen het hoofdbestuur opmerkt dat dit niet kon behooren tot de conclusien van het rapport. Deze conclusien, zoo als zij zijn geamendeerd, worden nu bij acclamatie aangenomen.

Als 1ste punt komt aan de orde eene voordragt van het hoofdbestuur ter uitvoering van art. 115a der wet; tijd en wijze van gebruik van het schoolfonds, in het bijzonder bestemd ter bevordering der belanger van schoolwezen en onderwijs. Ofschoon tijdelijk jaarlijksche toelagen voor dit doel aan de departementen op dit fonds werden aangewezen, die anders uit de algemeene kas gegeven werden, is dit toch niet het hoofdoel van het fonds, maar strekt het integendeel om de Maatschappij in staat te stellen, om op een geschikt oogenblik ter bereiking van eenig belangrijk oogmerk

grootere sommen te besteden dan uit de jaarlijksche middelen zouden beschikbaar zijn.

Het hoofdbestuur heeft gemeend zich van eene voordragt tot gebruik van eenig aanzienlijk deel van het schoolfonds te moeten onthouden. zoo lang de tijd voor het in werking brengen der wet op het lager onderwijs niet verstreken was; ten einde vooraf te zien in welken min of meer ruimen zin aan hare bepalingen uitvoering zou worden gegeven, en alsdan te beoordeelen tot bevrediging van welke behoeften de Maatschappij bij voorkeur zou trachten werkzaam te zijn.

Zoodanige behoefte, welke dringend vervulling eischt en ze 'an elders niet kan verwachten, acht het hoofdbestuur thans aanwezig ten aanzien van de opleiding van onderwijzessen. De wet schrijft wel voor dat er Rijks kweekscholen zullen zijn voor onderwijzers, maar de oprigting van zoodanige scholen voor onderwijzessen is bij de wet niet bepaald en schijnt voor eerst van overheidswege ook niet te zullen geschieden. Toch is het onderwijs van het vrouwelijk geslacht eene zaak van uitstekend gewigt voor het geheele maatschappelijke welzijn en is eene kweekschool voor onderwijzessen nog dringender noodig dan die voor onderwijzers, indien de klagt grond heeft dat het onderwijs, door meisjes genoten, minder doeltreffend is dan dat der jongens.

Het tot stand komen van zoodanige kweekschool is dus in hooge mate wenschelijk. Daartoe mede te werken is een doel der Maatschappij waardig en het ligt geheel in de bestemming van het schoolfonds voor een deel tot dit oogmerk te worden aangewend.

De kieu, waaruit eene kweekschool van onderwijzessen, voldoende aan de eischen eener zoodanige inrigting, kan ontwikkeld worden, is te Arnhem voorhanden. Door het aldaar gevestigd departement werd voor eenige jaren, in vereeniging met het natuurkundig genootschap aldaar, eene inrigting tot het geven van opleiding aan onderwijzessen beproeft, welke aanvankelijk goede vruchten draagt. Het hoofdbestuur heeft zich overtuigd dat daar ter plaatse de hulpmiddelen voor theoretische en praktische opleiding aanwezig zijn en dat de gelegenheid tot hunne uitbreiding niet ontbreekt. Het schijnt aan de te Arnhem voorhanden instelling de noodzakelijke uitbreiding en voltooiing te geven. Zal echter de alzoo tot stand te brengen kweekschool inderdaad aan eene algemeene behoefte kunnen voldoen; zal zij het noodzakelijke verband houden met het openbaar lager onderwijs en alsdan van de zijde der stedelijke zowel als der Lands-overheid den krachtigen steun ondervinden, waarop het uitzigt geopend is en die onmisbaar wordt geacht voor hare duurzaamheid en nuttige werking, dan is het noodig haar het karakter te verzekeren van eene „openbare” instelling. Het hoofdbestuur vleit zich daartoe niet vruchteloos te zullen werkzaam zijn en heeft het departement Arnhem bereid bevonden daartoe zijnerzijds mede te werken. Maar zullen die pogingen kunnen slagen, dan behoort inmiddels de nu bestaande departementale instelling in stand gehouden en, zoo mogelijk, nog verbeterd te worden; iets, waartoe geldelijke steun niet kan worden gemist.

Uit deze overwegingen ontspruit het voorstel hetgeen het hoofdbestuur thans aan de algemeene vergadering onderwerpt, strekkende tot het nemen van het volgend besluit.

Het hoofdbestuur te magtigen: „1^o, On, indien aan de te Arnhem opgerigte kweekschool voor onderwijzessen het karakter eener openbare instelling kan worden verzekerd, zoodat de duurzaamheid en de blijvende goede werking daarvan worden gewaarborgd, alsdan ten behoeve dier kweekschool uit het schoolfonds te besteden zene som van ten hoogste f 10,000.

„2^o, Om aan het dep. Arnhem ter voorloopige instandhouding dier kweekschool, tot dat de maatregelen ter bereiking van bovengenoemd doel zullen getroffen zijn, in het jaar 1863, zoo noodig, uit het schoolfonds te verstrekken eene tegemoetkoming van f 1000.”

Het hoofdbestuur licht dit voorstel toe. Het departement Harderwijk kant zich ook hier tegen het denkbeeld van „openbare” inrigting, hetwelk het uit de conclusie wil verwijderd hebben. Van wege het hoofdbestuur worden de bedenkingen van Harderwijk wederlegd. Wijk bij Duurstede kant zich tegen het voorstel op grond van de zware kosten, bij geringe te wachten resultaten, en het z. i. onnoodige. De vergadering geeft herhaalde blikken van ongeduld, en eindelijk van hilariteit. De spr. gaat des ondanks tot het slot zijner rede voort, en wenscht dat men liever zorgen wijde aan de onderwijzessen der bewaarscholen. Harderwijk stelt een amendement in den geest van het door hem aangevoerde.

Schiedam ontraadt de aanneming van het voorstel, als te groote som vorderende, en ook niet liggende op den weg der Maatschappij, daar het niet aan haar is, waar de Regering in het hare achter blijft, dadelijk een voorbeeld te stellen. Spreker meent ook dat de Regering wel degelijk inrigtingen van dien aard subsidieert, o. a. te Rotterdam. Het hoofdbestuur beantwoordt die bedenkingen, en wijst het juiste standpunt der Maatschappij ten deze aan. Onderscheiden sprekers behandelen nog dit onderwerp, waarvan eenige, met of zonder voorbehoud, er zich voor gesteden verklaren, terwijl anderen er tegen zijn, op grond van onuitvoerbaarheid en op grond van onbillijkheid jegens andere localiteiten, of op grond van niet overeenstemmende met het hoofdoel der Maatschappij. Franeker acht nog geen behoefte bestaande aan hetgeen men voorstelt, en ontraadt dus de aanneming. Schiedam stelt voor de geheele 1ste alinea te laten vervallen, en de 2de alinea zoo te wijzigen, dat daarbij alleen blootelijk eene subsidie van f 1000 wordt toegekend voor het jaar 1863. Het hoofdbestuur verzet zich ten krachtigste tegen dit amendement, hetwelk het aantoon niet als zoodanig te kunnen aanmerken.

Arnhem wil het voorstel niet verdedigen, om niet den schijn te hebben van eene oratio pro domo, maar beantwoordt de bedenkingen van onderscheidene sprekers, en wijst ze terget, vooral dien van Utrecht, als die de zaak te Arnhem verkeerd heeft voorgesteld, zoodmede diegenen, welke als het ware Arnhem eene aaltmoes wilden toekennen, hetgeen de afgevaardigde uit Arnhem met fierheid afwijst; hij geeft vervolgens een breed overzicht van de zaak in haar ontstaan en wezen.

De voorzitter sluit de discussien en doet opmerken dat het amendement Schiedam eigenlijk een nieuw voorstel is, doch zegt te vertrouwen dat Schiedam het zal intrekken. Schiedam doet zulks, na een paar scherpe aanmerkingen tegen Arnhem.

Het oorspronkelijk voorstel wordt bij stemming aangenomen met 307 tegen 239 stemmen.

Hierna wordt de vergadering gescheiden tot den volgenden morgen ten 10 ure.

Na de beraadslagingen, welke de afgevaardigden gedurende het grootste gedeelte van den dag hadden bezig gehouden, was de gelegenheid om zich des avonds in de vrije natuur van de doorgestane in-

spanning te herstellen, hun voorzeker welkom; een groot aantal afgewarigden, zoo niet allen, hadden zich dan ook reeds tijdig in het Park verzameld, waarheen zich een meer dan gewoon talrijk publiek ingeligheids begeven had. Door het heerlijk zomerweder begunstigd, bood de tuin een lieflijk schouwspel aan; de heersche windstille was oorzaak dat de gazilluminatie in al hare prachte schitterde; het gehele terrein was met gasten bedekt en niet een elk gelukte het een stoel en nog veel minder een tafeltje magtig te worden. Het orkest voerde onder leiding van den heer W. Stumpf een gevarieerd en goed gekozen programma met veel zorg uit. Ten tiene werd de plotselinge duisternis, veroorzaakt door het uitdooven der verlichting rondom de fontein, dan aanvang van het vuurwerk aan, dat ook nu weder den vervaardiger, den pyrotechnist P. L. v. d. Brugh, eer aandeed. Vooral het eerste nummer, een zoon, in het midden waarvan een devies: „Hulde aan de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen", met zekere afwisselende kleuren, deed een heerlijk effect. Het laatste nummer deed zich een algemeen geluk hooren, ter eere van den heer v. d. Brugh. Schooner dan alle vuurwerken vielen de stralen der maan, voor eenige oogenblikken door den rook van het vuurwerk verduisterd, weder in de lanen van het park; nog eenige oogenblikken toefde het publiek daar ter plaatse, en langzamerhand keerde elk in de meest gelukkigste stemming huiswaarts.

Ingezonden Stukken.

Rotterdam 9 Augustus 1862.

Met het grootste genoegen zal iedereen met mij de uitbreiding, maar ook tevens de menigvuldige verbeteringen aan onze stad daargesteld, aanschouwen. Onder die verbeteringen tel ik ook (hoewel het velen slechts als nietig voor zal komen) dat nieuw aangelegde straten den meest eigenlijken naam verkrijgen; straten die vroeger andere waren ingericht, een gewijzigde naam ontvangen, terwijl aan andere straten, wier naam aan ouden, maar nu verallenen oorsprong herinnerde, thans een geheel andere is een deel gevallen, meer overeenkomstig den thans bestaanden toestand. Zonder thans in alle bijzonderheden hiervan te treden, herinner ik slechts aan de Wenastraat en het Wena plein, als gedachten aan het slot van Wena; aan de gedempte aals van af de St. Jakobstraat tot aan het Verlaat, thans de Verlaatsstraat genoemd; terwijl de Slijkvaart, na de demping van die vaart, de Lange Torenstraat werd geheeten, en eindelijk de Varkensteeg, als geheel zonder doel dien naam dragende, in de Boymansstraat werd omschreven. Die veranderingen zijn om twee redenen goed: vooreerst wordt nu ieder eenigzins ontwikkeld mensch in staat gesteld de straten der stad behoort te kunnen schrijven, omdat hij bij eenig nadenken er de beteekenis aan kan

hechten, en ten tweede is het allernuttigst voor de menigvuldige vreemdelingen, die ieder jaar onze stad bezoeken, want ik heb ondervinding, dat ik, in een vreemde stad zijnde, de namen dier straten en grachten het best onthield, waarbij ik tegelijk aan de eene of andere zaak kon denken. Eene straat evenwel, die van eenigen omvang is, werd tot heden van die herdooping uitgeleeten, en ik bedoel hiermede de schoone, zoo druk bezochte „OPPERT". Opper is, volgens nu wijlen J. G. Litzau (zie zijne beschrijving van Rotterdam, bladzijde 64) afgeleid van „Opperpad" of Opperd, of volgens anderen van Nieuwpoort, doch hoe dit ook zij, thans bestaat het woord „Opper" in ons geheel woordenboek niet en is er dus hoegenaamd geene beteekenis aan te verbinden, van daar dat ik eenvoudige lieden het met „Noppert" heb zien schrijven, en ik wel bij ondervinding heb gehad, dat ik op de vraag van een vreemdeling om dit woord in zijne taal over te gieten, het antwoord moest schuldig blijven. Hieruit blijkt dus ten volste dat de naam dier straat slechts in zooverre voldoet, dat Rottes inwoners, op het hooren van het woord „Opper", denken aan de straat die van de Beestenmarkt naar de Groote Kerk geleidt, en ik zou dus gaarne (hoe onmogelijk dit met andere zaken zij) één stap vooruit en tegelijk één stap achteruit gaan — dat is te zeggen: aan de thans genoemde Opper een meer eigenlijken naam geven zien; en daartoe zou ik dien kiezen, dien zij eeuwen geleden heeft gedragen (zie van Reyn beschr. van Rott. bladz. 58 en Litzau beschrijving van Rotterdam bladz. 63) namelijk den naam van „SCHOOLSTRAAT". Volgens Litzau (zie zijne beschr. van Rott. bladz. 76) moet de oorsprong van dien naam dáárin gezocht worden, doordien aldaar, wijk F. n. 41 (oude verdeling) de eerste school van geheel Rotterdam gebouwd is. — Voorwaar, geen schooner historische herinnering, dan ná eenwen nog te kunnen zeggen: hier in deze straat werd de grond gelegd tot het geven van ONDERWIJS, hetwelk voor alle eeuwen en tijden (naast den zegen van God) de éénige voorwaarde blijft van bloei en beschaving eener stad, en waaraan dus ook Rotterdam zijne opkomst te danken heeft, waarin het zich thans verheugt! Doch ook bovendien, al wisten wij niet dat de Opper immer den naam van Schoolstraat had gedragen, geloof ik niet, dat er een betere, naar de tegenwoordige gesteldheid dier straat, nagedacht zou kunnen worden, want naar mijne meening bestaat er geen straat, waarin op zulk een betrekkelijk beknoppt terrein zoveel onderwijs wordt gegeven als juist in den Opper; daarin bestaan: bewaarscholen, scholen voor lager onderwijs, eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs, eene bijzondere school, de school van het departement der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen; voorts is er de zaal der laatstgemelde Maatschappij, waarin menige voorlesing tot onderrigt wordt voorgedragen, verder eene Kerk, een R. C. Gesticht waar iederen zondag avond aan kinderen onderwijs wordt gegeven, dan wonen er op dit oogenblik niet minder dan vier Predikanten, mede op vastestelde dagen en uren onderwijs aan hunne leerlingen gevende, en eindelijk zien wij bijna alle vakken in den Opper vertegenwoordigd, waar dan ook overvloedig gelegenheid tot opleiding of verdere ontwik-

keling bestaat. Moet het mij gelukt zijn, en met het oog op een meer taal-eigen woord, en met een terugblik op historische oorsprong, en met het oog op de tegenwoordige gesteldheid van den Opper, velen mijner medeburgers overtuigd te hebben van den meer passenden naam van „SCHOOLSTRAAT", zoo ik met becheidenheid heeren Burgemeester en Wethouders dezer stad in overweging willen geven, een bepaald voorstel daartoe in den Raad in te dienen, niet twijfelende, of het zou, zonder ernstige tegenkanting, met algemeene stemmen worden aangenomen. Ik heb dit stukje heden ter plaatsing ingezonden, om, mogt mijn voorstel een gunstig onthaal vinden, het edel achtbaar Bestuur dezer stad in staat te stellen deze door mij gewenschte verandering nog vóór primo september te doen plaats grijpen, als wanneer hun de meer gewichtige behandeling der begrotingswet wacht, en het zeer zeker onbescheiden zou zijn, te midden dier drukke beradslavingen, een voorstel volgens mijn wensch te verbeiden. EEN BEWONER DER VAN OUDS GENOEMDE SCHOOLSTRAAT.

Reeds in de laatst verloopene nachten is den rustigen inwoners dezer zoogenaamd rustige stad de rust benomen door een getier, dat men bij heidenden en kannibalen te verkeers zoude zoeken. Moet dat gedurende de kermis „crescendo" gaan, waar zal het dan heen met zoo vele zwakken en zieken, die dat helsch geraas niet ontvungen kunnen. Ter wille van hen, ter wille dus der menschelijkheid, wordt met allen aandrag en ernst gevraagd, of aan de wet op nachtruimoor de hand niet kan worden gehouden door onze voortreffelijke Politie, geholpen door alle weldenkende burgers. Gaat dit niet, — moeten, wie weet hoe velen, het offer worden van het kermiskabaal, dat toch zeker door meniggeen met den dood bekoofd wordt; welnu, de tijdgeest moge dan eindelijk door die offers volkomen verzoend worden en er moge tegen hem eene stem opgaan uit het volk, zóó krachtig en zóó unaniem, dat hij zelve den eenwigen dood sterve, en dat er dus van „kermis" op de wijze, zoo als die thans, helaas, gevierd wordt, geen sprake meer kunne zijn!

Gingen reeds meermalen stemmen op tegen die weergalooze woestheid, die thans binnen onze muren bedreven en geduld wordt, de Rotterdamse Courant zal, in het waarachtig belang van de overgrote meerderheid, mischiea wel zoo menschelijk zich willen betonen om hare stem eens te doen hooren, althans om deze regelen, zoo spoedig mogelijk, te plaatsen, of zij ook doel treffen en den weg banen mogten tot meerdere, tot zóóta volkevermaken, maar — tot afschaffing der Kermis!

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 13 Augustus.

OVERLEDEN: H. van der Natie, d., 10 j. — G. J. van der Zijden, z., 1 m. — J. C. Soeren, d., 1 j. — M. C. Schoonmade, vrouw van J. van der Enden, 2 j. —

J. P. Broens, man van J. Vlasbloem, 67 j. — N. A. Herft, d., 11 m. — H. van Munster, d., 7 m. — P. van Egmond, vrouw van A. Brouwer, 35 j. — M. C. Driessen, vrouw van L. Rietveld, 65 j. — M. A. Korckens, vrouw van F. W. de Regt, 40 j. BEVALLEN: S. Gonnag, geb. Ignatius, z. — C. de Vos, geb. Niesveld, z. — A. M. Groen, geb. Krusa, z. — A. de Jong, geb. Vrolijk, z. — J. C. Slayter, geb. de Koning, z. — J. de Bruin, geb. van der Doe, d. — C. de Voogt, geb. van der Pijpen, z. — J. Landsman, geb. Spaanderman, d. GHEUWDE: P. Nieuwenhuysen, jm., 27 j., met M. C. J. Dikmans, jd., 19 j. — H. van der Lind, jm., 29 j., met H. Noordhoorn, jd., 25 j. — B. J. Bulle, wedr., 54 j., met W. van Elswijk, jd., 39 j. — M. Valk, jm., 27 j., met J. Smit, jd., 25 j. — E. F. Knoppert, jm., 31 j., met J. H. van den Heuvel, jd., 33 j. — F. Bernoski, wedr., 32 j., met G. Meyboom, jd., 24 j. — M. J. van Someren, wedr., 32 j., met J. van Santen, jd., 33 j. — F. C. Steigerwald, jm., 26 j., met J. H. van Andel, jd., 26 j. — T. H. van IJsseldijk, jm., 22 j., met W. Masson, jd., 25 j. — A. Meermans, wedr., 39 j., met H. V. M. Weeniger, jd., 28 j. — H. Ouwkerk, wedr., 47 j., met C. Voorrips, jd., 27 j. — N. Bolk, jm., 29 j., met M. van Put, jd., 22 j. — L. de Wit, kapit., 26 j., met A. P. Lorrewa, jd., 22 j. — W. P. Ontrop, jm., 23 j., met C. J. Dirkes, jd., 28 j. — G. de Gooijer, wedr., 53 j., met C. G. Rapoldt, wed. G. van Dorp, 54 j. — J. Haddik, jm., 35 j., met C. J. E. van Schaik, jd., 34 j. — J. S. de Bree, jm., 30 j., met J. Munte, jd., 35 j. — H. Geel, jm., 23 j., met J. H. Nieuwenhuysen, jd., 34 j. — T. W. Peters, jm., 23 j., met H. de Zau, jd., 23 j. — J. Jongste, wedr., 42 j., met G. Barger, jd., 29 j.

In lading liggende Schepen.

Te Rotterdam.
BOSTON, het Nederl. Brikship Leda, kapit. H. Fortman; vertrekt half Augustus. Adres bij Hudig & Blokhuyzen. DANTZIG, het Nederl. Schoenerschip Cornelia, kapit. A. J. Oltmans. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. DUBLIN, het Engelsche A I Schoenerschip Jane, kapit. R. Evans; vertrekt 27 Augustus. Adres bij Hudig & Blokhuyzen. GENUA, het Nederl. Schoenerschip Alida Pronk, kapit. K. J. Scholtens. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. GIBRALTAR, het Nederl. Hoekerschip Dankbaarheid, kapit. M. van den Berg. Adres bij Seeuwen & Co. JERSEY en GUERNSEY, de Eng. Kottor Marco, kapit. Wm. Richardson. Adres bij Hudig & Blokhuyzen. MONTEVIDEO en BUENOS-AYRES, het extra snelzwindend Nederl. gezinkt Schoenerschip Jacoba, kapit. J. van der Plas. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. NAPLES, het Nederl. Schoenerschip Elmsa, kapit. G. W. Nanninga. Adres bij Kuiper, van Dam & Smeer. NEW-YORK, het Bremer Barkschip Jubiläum, kapitein F. Kimmé. Adres bij Wambert & Zoon. ST. PETERSBURG, het Nederl. Galjoetschip Catharina

Weerkundige Waarnemingen op 13 Augustus 1862. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAASTEN.	BAROMETRE te Maasricht en verschil.	WIND.		TEMPERA-TUUR.	TOESTAND DER	
		rigting.	kracht.		Lucht.	Zee.
Hartlepool.....	+ 0.9	stil.	—	Celsius.	—	—
Groningen.....	- 0.9	Z.Z.W.	0	+ 15.5	bewolkt.	—
Belder.....	- 1.2	Z.W.t.W.	6	+ 15.0	—	—
Yarmouth.....	—	W.Z.W.	—	+ 16.1	—	—
Vlissingen.....	- 1.5	Z.W.	3	+ 16.0	betrokken.	—
Maasricht.....	759.7	Z.W.	2	+ 17.6	—	—
Portsmouth.....	+ 1.3	W.	veel wind.	+ 16.7	betrokken.	gewoon.
Plymouth.....	+ 0.9	W.Z.W.	gewone bries	+ 18.9	mistig.	slecht water.
Havre.....	+ 2.2	Z.O.	5	+ 14.5	bewolkt.	stil.
Paris.....	- 0.5	N.O.	5	+ 15.6	schoon.	—
Brest.....	0.0	Z.W.	0	+ 15.4	zeer bewolkt.	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 1.5 V; generaal idem Hv 3.7 V.

Deal Aangekomen

11 aug. Barend Bulsing, de Vries, Hamburg n. St. Domingo
Zuid-Voorl. Gepass. 8 aug. Georg, Mulder, Sunderland n. Sevilla
Londen Aangekomen 12 aug. Najade, Lukkien, Nickerie
Jacoba Johanna, de Groot, Rio-Grande
11 Carrier, Osburn, Amst. Janna Meijer, Datema, Groningen
Middelbro' Aangek. 11 aug. Margaretha, Meijer, Kampen
Shields Aangekomen 11 aug. Jantje Martens, Ates, Meldorf
Vertrokken. 11 Indianola, Batavia
Newcastle In lading 8 aug. Wietska, Bos, St. Petersburg
Dundee Aangekomen 11 aug. Marg. Hermann, Wilminck, Kroonstad
Montrose Aangekomen 10 aug. Amalia Sinnige, Jansen, St. Peterab.
Antwerpen Vert. 12 aug. Agatha, Schuur, Riga
13 Andressa, Noord, Galatz
Leer Aangekomen 10 aug. Grietje Koens, Kuiper, St. Peterab.
11 Arnoldus W. Nanninga, Top, Koningab.
Hamburg Aangek. 11 aug. Mary, Stehr, Rott.
Cuxhaven Uit zee ter. 11 aug. Dina, Brouwer, n. St. Petersburg
Bremerhaven Aang. 10 aug. Alida Gezina, de Jonge, Groningen
11 Christina Wobbejns, v. d. Werp, Kjøge n. Amsterdam
Hadersleben Aangek. 9 aug. Annette Cathalina, Kramer, Newcastle
Neustadt Vert. 8 aug. Anna Sophia, Külsen, Holland
Wisnar Aangekomen 11 aug. Elisabeth, Bos, Stettin
Stolpmünde Uitgekl. 5 aug. Gesina Jantina, Alberts, Rendsburg
Dantzig Aangekomen 8 aug. C. R. Sikkens, Schaaaf, Sleswijk
10 Ida (st.), Rotterdam
Goede Hoop, Naatje, Boston
Immanuel, de Jonge, Lubbeck
Delia, Huizing, Kiel
10 Emanuel, Wilkens, Groningen
Koningsbergen Vert. 12 aug. Hippel (st.), Amat.
Memel Aangekomen 7 aug. Bendragt, Houwink, Rotterdam
Vertrokken. 8 Hilleokina Scholtens,

Rotterdam 13 aug.

Het Ned. schip Catharina, van Rio-Grande n. Londen, te St. Malo binnengebragt (zie ons vorig N.º), was niet gevoerd door kap. Moekker, maar door G. G. Bakker Jr. Harlingen 12 aug. De Noordsehe brikshipen Josephine, kapit. Jahnson, en Hero, kapit. Pedersen, beiden met hout van Noorwegen komende, zijn voor deze haven vastgeraakt. Amsterdam 12 aug. Het schip Star, k. Allen, v. hier n. Sunderland vertrokken, is gisteren met schade uit de Zuiderzee in het Oosterdok teruggekomen. Geraaid: 9 april (door een te Calcutta aangekomen schip), Nijverheid, Bonjer, van Rotterdam naar Batavia. Door kapit. Duit, te Helvoetsluis binnen: 9 aug., op 56º 14' NB. en 4º 17' OL., de visscherman Petronella Dorothea; alles wel aan boord. Door kapit. J. H. Willenbrink, voerende het bark-schip Maria Magdalena: op 49º 50' NB. en 6º 42' WL., Ned. brik Anna Lena, D. Visser, v. Amst. naar Suriname. Rotterdam Uitgekl. 12 aug. Herzog Georg, Sponholz, New-York
Fortuna, Otten, Heppens

Scheepstijdingen.

Brouwersh. Aangek. 12 aug. Wilhelmina Johanna, Anderson, Helvoet
13 Rotterdam, Poort, dito Susanna, Cooper, Newc. Thetis, Hofgaard, Dramun. (beide laatsten opgez. n. Dordrecht)
13 Sara, Zeeman, Kroonstad (W. ten Z.)
Hellevoet (Z.W.) Aang. 13 aug. Carolina, Oliver, Guernsey
Henry Cotes, Patterson, Newcastle
Colonel Evans, Gifforth, Rye
Gesina Jantina, Bekkering, Pernau
Heldine, Abrahamsen, d.º
Ellida, Petersen, Riga
Pandora, Jongebloed, d.º
Johanna Maria, Larsen, d.º
Johannes, Rieke, d.º
William, Heimberg, Arendsburg
Johanna, Jahneke, Koningbergen
Fenna Hendrika, Duit, St. Petersburg
Crest of the Wave, Kew, London
Remon, Scott, Boulogne N.º 1, Brokth, Galatz
St. Johannes, Dahl, Meesel
Bertha, Duwell, dito
Fryffjar, Thörsen, Libau
Bertha, Mildahn, dito
Argo, Blöhm, Dantzig
Humboldt, Wilke, d.º
Lars Müller, Fisker, d.º
Adm. Graaf v. Heiden, Drenth, Reval
Friedrich Hanmann, Galle, dito
Alarm, Vince, Boness
Seanyph, Press, dito
Kiel, Bayne, Weymouth
Vertrokken. 13 Sirene, Schroot, Boston
Earl of Auckland (st.), London
Rebecca, Clemens, Newc.
Janet Skinnan, Rings, Heppens
N. M. Harboe, Hansen, Oostzee
Constantia, Rieper, d.º
Embla, Gamst, d.º
Dan, Lorenzen, Dramw.
Zeiklaar.
Mary Tweedley, Kenzie,

Marianne, Woxen, Christiania
Elisabeth, Gjersee, Frederikstad
Cort Siewertsen Adler, Christensen, dito
Hercules, Gyde, Dramm.
Tryga, Uhleberg, d.º
Ida Albertina, Visser, Sandefjord
Vertrokken. 12 Zaanstroom, Visser, Newcastle
Provincie Drenthe, Hoekstra, Söderhamn
Hebe, Kraefting, Frederikstad (N.W.—W.Z.W.)
Wile Aangekomen 11 aug. Nora (st.), London
Hendrika, Vos, Wyburg
Themis, Jonker, d.º
Eelbrandina, Atzema, Nerva
Adriana Sophia, v. Slooten, Riga
Gandal, Sandved, d.º
Equator, ter Marsch, d.º
Jason, Schuuring, d.º
Flecke Jowwer, de Weerd, d.º
Antje Jansen, Stomp, Stockholm
Jan Hendrik, Slager, Koningbergen
Peter & Jens, Möwitz, d.º
Christina Jacoba, Stuijze, Dantzig
Stad Genemuiden, Dekker, d.º
Faedresminde, Sörensen, Middelfahrt
Botilde Jepsen, Apenrade
Vrouw Martha, Ebes, Christiania
Alberdina Edsina, Woortman, Frederikst.
Ludwig, Laenge, d.º
Gustaaf, Oldenburger, d.º
Stad Steenwijk, Wijma, d.º
Jonge Jacob, Hernam, d.º
Annechina Etsina, Kuiper, d.º
Ettina, Willinga, d.º
Julia, Bruun, d.º
Elisabeth, Zeven, d.º
Harmonie, Atzema, d.º
Maria Cath., Kramer, d.º
Maria, Leegaard, d.º
Stad & Lande, Alta, d.º
Wetevreden, de Boer, d.º
Josephine, Johnsen, d.º
Alida Giesen, Nieland, Christiansand
Johanna, de Boer, Oudsoen
Noordstar, Burghard, Droback

Amsterdam (st.), Hamb.
12 Rebecca, Sanders, Dantz.
Christina, Abrahams, Frederikstad
Ida, Johansen, d.º
Frederik Hendrik, Hoeksma, Osterrisoer
Anje, Munning, Arendal
Elisabeth, Pietersen, Strömstad
Vertrokken. 11 Resolute (st.), Noordzee
Oostmahorn Aangek. 10 aug. Baumeister Kraeft, Wilkens, Koningab.
11 Elisabeth Geertuida, Janknecht, Newcastle
Frouwe, Heins, dito
Groningen, Louze, dito
Paulus, Molema, Calmar
Marie, Oldfar, Koningab.
Frederike, Zeplien, dito
Froukje, Faber, Dantzig
Weidaad, Lukkien, Stolpmünde n. Dordt
Vlissingen Aangek. 13 aug. Harveit, Loring, Rangoon
Flandre, Weijerts, Laguna
Francesco, Simeone, Alexandrië
Henderkina Jantina, Koning, Anclam
—
Triest Vertrokken 8 aug. Eppo Hendrik, Schut, Cephalonia
Lissabon Aangekomen 4 aug. Kleinkinderen, de Jong, Vlaardingen
Duinkerken Aangek. 11 aug. Dolphijn, Hazewinkel, Kroonstad
Liverpool Uitgekl. 11 aug. Boni, Möller, Batavia en Soerab.
Bristol Aangekomen 11 aug. Pioneer (st.), Rott.
Falmouth Aangek. 9 aug. Entreprise, Hut, Candia n. Stettin
Vertrokken. 11 Hendrika, v. d. Veen, (v. Rio-Grande) Londen
Machtilda Barbara, Maalsteed, (v. Amat.) Curacao
Plymouth Binneng. 10 aug. Concordia, Huizing, Londen n. Livorno
Torbay Vertrokken 9 aug. Minerva, Doewes, (v. Rott.) Monte-Vid.
Lucia Jantina, Lieffijn, (v. Newcastle) Messina

Cargalijsten.

Rotterdam.
LONDEN, Earl of Auckland, W. W. Appleton. — 125 k. Koffij en 2 coll. Diversen, Leaders en Co.; 96 b. en 26 v. Koopm. en 295 blokk. Tin, J. H. Claus en Co.; 20 z. Koffij, 14 Olijfantanden, 10 k. Ivoor, 17 v. Div.; 15 coll. Droogerijen en 2 k. Lading, C. Hemmann en Co.; 10 coll. Diversen, 1 k. Indigo en 1 partij Verwhout, A. T. Söiling en Co.; 10 v. Asch, H. Braakman en Co.; 2 k. Zijde, C. Stelawog; 4 b. dito, F. A. Volt en Co.; 2 k. Mostard, A. Voorrips; 1 k. Koopm., Schmitz en Fassbender; 1 b. dito, P. A. van Es en Co.; 1 d. dito, G. P. Ittmann en Zn.; 15 sch. Tin en 3 k. Spek, Order.
LEITH, Volueter, John Cairns. — 150 t. Gietzjer, 45 v. Haring en 1 b. Manufacturen, C. Hemmann en Co.; 50 t. Gietzjer, A. T. Söiling en Co.; 1 b. Garen, J. H. Claus en J. Raulino; 42 b. dito, C. L. Ringroos en Co.; 3 b. en 4 k. Manufacturen enz., J. B. Creel en Co.; 7 b. dito, L. Berger; 1 b. Garen, Preston en Co.; 53 v. Haring, van der Kaa en van Schelle; 200 t. Gietzjer, Order.
Amsterdam.
BATAVIA, Australië, Jochems. — 326 kranj. Suiker, 1460 k. Thee, 351 p. Tabak en 452 sch. Tin, N. H. M.; 1087 kr. Suiker, Alstorphen en van Hemert; 4278 boss. Bindrotting, Blaauw en Co.; 85 legg. Arak, Order. (Verbeterde opgave.)
OLD-CALABAR, Oostnening, Trip. — 427 f. Palmolie en 10 t. Etbenkool, Trakrnen en Co.
LONDEN, Dians (st.). — 10 k. Koper, Surie en Lingeman; 60 z. Suiker, Wed. W. Wiefering; 30 z. dito, E. E. Visser en Zn.; 40 v. Cement, Folkers en Co.; 3 b. Koopm., L. S. Gompé Jr.; 165 v. Krenten, 10 v. Talk, 94 k. Thee, 5 punch. Rum, 30 z. Suiker, 25 k. Spek, 35 cer. Amandelen, 17 k. Blik, 115 grs. Lijnsaad en 41 coll. Machinerie, Order.
ARCHANGEL, Ida, Jongebloed. — 1900 tw. Lijnsaad, C. A. Schaerler.

